

СЪДЪРЖАНИЕ

Международна дейност 2

Изкуство, думи... 6

Съобщения 10

Хроника, предстоящо 11

Изкуство, думи... 12

In memoriam 20

Оформление:

Александър Стефанов

Фотограф:

Дени Кръстев

Редактор:

Десислава Атанасова

На корицата:

Ивайло Мирчев,
„Портрет на Иван Ненков“
от изложбата проект
„Портрет-автопортрет“.

За контакти и реклама:

тел. 02) 944 4141

02) 943 4421

факс: 02) 946 0212

info@sbhart.com

ИнфоСБХ

ISSN 1310-9448

СБХ, 1504 София, ул. „Шипка“ 6

СЪЮЗЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ ОБЯВЯВА КОНКУРС

МЕЖДУ ЧЛЕНОВЕТЕ НА СБХ (10 ДУШИ) И МЕЖДУ МЛАДИ ХУДОЖНИЦИ, ЗАВЪРШИЛИ ВИСШЕ ХУДОЖЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ (БАКАЛАВЪР ИЛИ МАГИСТЪР) ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДВЕ ГОДИНИ – 2006 И 2007 г. (2-ма ДУШИ) ЗА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ ОТ ДВА МЕСЕЦА В СИТЕ ИНТЕРНАСИОНАЛ ДЕЗ'АР – ПАРИЖ ПРЕЗ 2008 ГОДИНА

УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА:

В конкурса могат да участват само кандидати, които не са пребивавали в ателиетата в Париж.

Необходими документи:

Молба

Творческа автобиография

Снимков материал или каталог, представящ автора

Копие на диплома за завършено висше образование (за художници, завършили висшето си образование – бакалаври или магистри през 2006 и 2007 г.)

Забележка: *Завършилите образователно-квалификационна степен „Бакалавър“, които са в процес на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „Магистър“ към датата на подаване на документите за настоящия конкурс не могат да участват в него.*

Разписка за платен членски внос (за членовете на СБХ).

Подаване на документите – 14 декември, (петък), 2007 г.

Международен отдел на СБХ, ул. „Шипка“ 6 – 4 ет., от 10.00 до 17.00 ч.

Изисквания:

до три (3) творби в оригинал (за живопис, скулптура, декоративни изкуства)

до пет (5) творби в оригинал (за графика);

списък и копия на публикациите (за изкуствоведи);

репродукции (за пространствено оформление, дизайн, стенопис, сценография...);

Забележка: Възможната експозиционна площ за стенни творби е до 6 л.м., за пространствено-обемни до 6 кв.м. Обемно-пространствените творби, които изискват специален монтаж от автора и не подлежат на преместване при аранжиране на изложбата да се представят в документален (снимков) материал.

На същата дата, (14 декември), участниците в конкурса трябва да предадат и своите творби на 1 и 2 етаж, в сградата на ул. „Шипка“ 6 от 10.00 до 17.00 ч.

Не се допускат студентски и дипломни работи, както и творби участвали в други конкурси на СБХ.

Решението на журито ще бъде обявено на 21 декември при откриването (17.00 ч.) на изложбата от творби на кандидатите в галерията на СБХ. Участниците в нея трябва да вземат обратно творбите си в двудневен срок след датата на закриването ѝ.

Спечелилите конкурса ще направят дарение на творби на стойност, съответстваща на разходите, направени от СБХ по пребиваването им в Сите дез'Ар, Париж.

Международен салон за керамика CEVISAMA 2008, Конкурс за проектиране на баня

Място на провеждане на конкурса: FERIA VALENCIA

Valencia Trade Fair, Avda. de las Ferias, s/n, 46080 Valencia, Spain

Дати на провеждане: **9 февруари 2008 г.**

Цели: Темата на тазгодишното издание на конкурса е проектиране на „Баня за малък апартамент“. Тъй като все по-рядко остава място за традиционни бани (включващи баня, тоалетна и вана) в малките полифункционални пространства на дома, как ще изглежда банята на един млад човек в малък апартамент? Как се съчетават променящите се навици и изисквания на младите хора в пространството на банята?

Участници: Конкурсът е отворен за студенти в различните области на дизайна, изящните изкуства, архитектурата и инженерните специалности, дипломанти или магистри. Допуска се участие и на завършилите обучението си преди две години. Участието е индивидуално или групово, като отборите могат да включват различни специалности и степени на обучение.

Награди: I – 2500 евро; II – 2000 евро; III – 1500 евро

Жури: Ще бъде излъчено от Организационния комитет, но ще действа независимо от него. Журито взема крайното решение и аргументира избора си. В правомощията му е да не присъжда награда, ако няма достатъчно добра кандидатура. Специално внимание при присъждането на наградите ще се отдели на индустриално приложимите проекти.

Участие: Формулярите за участие трябва да бъдат изпратени до организаторите пред 14 декември 2007 година. Те са достъпни на сайта на конкурса: <http://www.feriavalencia.com/cevisama> или в Деловодството на СБХ.

Краен срок за получаване на творбите: 4 януари 2008 г., на адрес: FERIA VALENCIA/CEVISAMA. Творбите, донесени лично, ще се приемат в офиса на организаторите на 14 януари 2007 г. (понеделник), от 10.00-13.30 и 16.00-18.30 часа в склада на Павилион 6В.

Презентация:

Форматът за участие е два броя рисунки (70x100 см.) върху картон, придружени от кратка презентация и описание на проекта, максимум една страница, формат Word A4.

Изпращане и връщане на творбите: Изпратените работи трябва да са добре опаковани, а външната страна на опаковката – да съдържа пълни данни за изпращача. Във вътрешността на опаковката поставете плик с името на творбата и данни за участника, както и декларация от същия, че представеният дизайн е негов и че не е участвал в друг конкурс с награден фонд преди това издание на CEVISAMA; оценка на стойността на проекта (копие от оценката трябва да се изпрати още веднъж преди 13 януари 2008 г.). Всички проекти ще бъдат събирани в периода 18 – 20 февруари 2008 г., от 10.30 – 13.30 ч. и 16.30 – 18.30 ч. в склада на Павилион 6 В. Всички пратки, пристигнали извън сроковете няма да бъдат съхранени и да участват в изложбата и ще бъдат върнати на собствениците им с предплатени пощенски разходи, но без застраховка, митнически разноски и акцизи в срок от 1 месец след приключване на конкурса.

ИЗЛОЖБА: Наградените творби ще станат собственост на Feria Valencia с цел показването им на изложби, но авторът запазва правата си.

Допълнителна информация: За повече информация, моля свържете се с офисите на Cevisama. FERIA VALENCIA не носи отговорност за загуба или повреда по време на транспорта на творбите или по време на експонирането им.

FERIA VALENCIA / CEVISAMA**Avda. de las Ferias, s/n - E-46035 VALENCIA (Spain)****Apdo. de Correos 476 - E - 46080 VALENCIA (Spain)****Tel.: (0034) 902 747 254, 902 747 255; fax: (0034) 902 747 257****e-mail: gteschendorff@feriavalencia.com;****Website: <http://www.feriavalencia.com/cevisama>**

Международен конкурс за индустриален дизайн и технологични нововъведения (Керамични покрития) – CEVISAMA 2008

Място на провеждане на конкурса:

Valencia Trade Fair, Avda. de las Ferias, s/n, 46080 Valencia, SpainДати на провеждане: **5-9 февруари 2008 г.**

Цели: Керамични продукти, използвани в архитектурата, притежаващи следните качества: новаторски по отношение на формата; естетични или функционални; за декоративна употреба; на добра цена; съобразени с околната среда.

Участници: В конкурса могат да участват студенти по дизайн, архитектура или индустриален дизайн, както и завършилите преди две години и магистри. Участието е индивидуално или групово, като в групите могат да участват студенти от различни специалности.

Награди: I награда – 3600 EUR; II награда – 2400 EUR; III награда – 1200 EUR;

Жури: Журито ще бъде излъчено от Организационния комитет, но ще действа независимо от него. То ще селектира кандидатурите за участие. Журито взима крайното решение и аргументира избора си. В правомощията му е да не присъжда награда, ако няма достатъчно добра кандидатура. Специално внимание при присъждането на наградите ще се отдели на индустриално приложимите проекти.

Участие: Краен срок за кандидатстване чрез апликационна форма – 14 декември 2007 г. Краен срок за приемане на проекти: 14 януари 2008 г.

Проектите се изпращат на адрес: **CEVISAMA, Palcio Ferial, Avda. de las Ferias, s/n, Apartado 476, 46080 Valencia, Spain.**

Проектите, които се предават лично, трябва да бъдат доставени в офисите на конкурса (павилион 6 В - понеделник, 14 януари 2008 г., 10.00 - 13.30 и 16.30 - 18.30 часа.)

XXIII Международно биенале на графичния дизайн - BRNO 2008

Тема: Графичен дизайн, илюстрация и печат на книги, списания, вестници. Дигитална медия

XXIII Биенале е най старото събитие за графичен дизайн в света, основано през 1963 год. и подкрепено от Международния съвет на асоциацията на графичните дизайнери (ICOGRADA).

Краен срок за представяне на творбите: 30 ноември 2007 г.**Условия за участие:****Категории**

А. Книги и изложбени каталози. Концепция на книгата (типографска скица на страница, титулна страница, заглавие, край, т.н.), корица на книгата (подвързия), илюстрации (в началото на книгата, заглавие, бележки в полето на книгата, т.н.)

Б. Дигитални и аудио-визуални медийни обложки, CD обложки и брошури, VHS, DVD и други.

В. Списания и вестници – Концепция за периодика (типографски изглед на страницата, вестникарско заглавие, структура на съдържанието, колони, т.н.), корица на списание, илюстрация

Г. Дизайн на шрифта. Дизайн на нови начертания (авторско, за заглавие, за дигитални и печатни медии)

Д. Дигитална медия – Графичен дизайн на уеб сайтове (информационна и промоционална страница), CDR, компютърни игри

Няма да бъдат приемани за участие: промоционални печатни материали (в това число: фирмени каталози и брошури, годишни отчети и др.), илюстрации, които не са част от цялостен графичен дизайн на книга или списание (в т.ч. отделни листове) и рекламни страници (интернет пазаруване)

Участие: За да участвате, трябва да попълните форма за участие (Формата за участие може да намерите в „Деловодство“ на СБХ – Шипка 6, ет. 4 или на www.moravska-galerie.cz). Може да участвате с до осем различни предложения (за едно предложение се счита една страница – една типографска скица, една корица и т.н.). В категорията за дигитални медии – информационната среда (интернет адрес, CDR, видео).

Изпращане: Към всяко предложение трябва да се добави етикет с дата, идентична на тази върху формуляра за участие. Изпращат се две копия на творбата, без рамки, в твърда и защитена опаковка, заедно с подписан формуляр за участие и снимки на проекта. Пратката трябва да пристигне най-късно до 30 ноември 2007 г. Пакети, неотговарящи на митническите изисквания, няма да бъдат приети!

Промоция и каталог: Желателно е всяка пратка да съдържа дигитални репродукции на творбите на CDR (TIF/PDF, резолюция 300) или цветни снимки за промоция на събитието.

В условията за участие е уточнено, че организаторите могат свободно да използват визуални материали (включително и заснемане на творбите) за промоция на събитието, изготвяне на каталог и образователни цели.

Илюстрираният каталог ще е с 50% отстъпка за всеки участник.

Връщане: Проектите, избрани за участие, ще бъдат върнати след като участникът заплати разходите и изпрати молба за връщане. Спечелилите проекти, заедно с няколко, избрани от журито, ще останат собственост на Моравската галерия.

Всеки участник ще получи сертификат за участие в биеналето.

Награди: Творбите, допуснати до XXIII Международно биенале на графичния дизайн BRNO 2008, ще бъдат избрани от международно жури, което ще обяви и наградите.

При закриването на биеналето ще се обяви Наградата на критиката, определена чрез гласуване сред журналисти и критици.

Краен срок за участие: 30 ноември 2007**Адрес: BRNO Biennale; Moravian gallery in Brno;****Husova 18, CZ-66226 Brno****Tel.: + 420 532 169 160; Fax: + 420 532 169 180****biennale@moravska-galerie.cz****www.moravska-galerie.cz**

ПЕЙЗАЖЪТ КАТО СЪДБА. 120 години от рождението на Петър МЛАДЕНОВ

От 11 до 30 септември в галерията на „Шипка“ 6 бе представена изложбата на Петър Младенов. С това събитие СБХ отбеляза 120 години от рождението на един от най-големите ни майстори на пейзажа. В изложбата бяха експонирани повече от 50 творби, притежание на НХГ, СГХГ и частни колекции. Някои от платната, изпълнени в маслени бои, бяха показани за първи път пред публика.

Петър Младенов има два много значими приноса за българското изкуство. 120 годишният му юбилей, който отбелязваме сега, е добър повод да се върнем към тях. Първият му принос е свързан с развитието на пейзажа като жанр. Роден в София, израснал в един от най-бедните й квартали, където скитането по улиците е важна част от живота на всяко дете, преди Рисувалното училище работил в гостилници и фабрики, той е истински градски човек. Затова и градът присъства в голяма част от творчеството на художника – в сериите от Охрид (1916-1918), Цариград (1922-1928), София (1936-1939), Мелник (1939), Търново (1940), остров Тасос (1942-1943).

Градският пейзаж логично се появява в българското изкуство в първите години на ХХ век, но и тогава той е по-скоро случаен, отколкото постоянен обект на вдъхновение за художниците. Затова, когато през 1913 г. Петър Младенов подрежда няколко десетки такива пейзажи върху две стени на софийското казино – неговата първа самостоятелна изложба – публиката е „смутена“ и „очарована“ от това, колко различно и сложно е неговото изкуство още от началните си стъпки. Тогава Александър Божинов пише, че „рядко млад художник може да хване така „отведнъж“ и нарича Младенов „художник с големи дарования“, от чиито пейзажи „лъха нежност“. Следва една негова изява през 1914 година – заедно с Александър Божинов и Петър Морозов, и след продължително отсъствие от художествения живот още една – през 1940 г. Другите изложби, които художникът прави през дългия си живот, чак до смъртта си през 1978 г., имат ретроспективен характер и показват работи, създадени до средата на 40-те години.

Изглежда, че след това Петър Младенов престава да работи. Всъщност не е така. Впечатлението, че акварелните му серии и платната, изпълнени в маслени бои са рисувани на един дъх и съвършенството в тях – завладяващата атмосфера, хармонията между реалността и нейната пластична интерпретация, неочакваните пространствени ракурси, усещането за материалност и синтетичност на формите, магията на плътните локални петна и деликатността на цветните акценти – е постигнато веднага, се оказва измамно. Истината е, че той в продължение на дни, на месеци, понякога дори и след 30 години, преправя своите творби – многократно променя живописната повърхност, докато постигне желания резултат. В повечето случаи няма творба, която да е останала в първоначалния си вид.

За Петър Младенов не съществува понятие като „чист пейзаж“. Той смята, че пейзажът не трябва да отразява природата, а вътрешното състояние на художника. На въпроса защо в работите му има толкова скръб и печал, отговарял: „защото съм имал триста беди на главата си“ или „такива ми са очите – това виждат“. Очите му наистина са отправени към страданието и тъжната страна на живота. Опитва чрез пейзажа да внуши определени социални противоречия, да се идентифицира с идеалите и драматичните събития, съпътствали младостта му. В неговото въображение сериата „Калкани“ не е резултат от блестя-

що живописно интерпретиране на няколко невероятни обекта в сърцето на София, а композиции от петна, които предават трагичното състояние на някой затворник или поведен към бесилото арестант. Парадоксално е, че точно художникът, който влага в своите пейзажи толкова социален смисъл, по времето на налагането на една чужда на българското изкуство нормативна естетика, е преследван заради това, че не престава да създава пейзажи – жанр, в който е работил през целия си живот и който през 50-те години е заклеймен като „антисоциален“ и „ненужен на нашето изкуство“. По това време на Петър Младенов му е отказвана всяка възможност да покаже творбите си пред публика и както пише неговият близък приятел Джон Попов, „преживява най-тежкото за един творец – да не може да влезе в контакт с хората, за които твореше“. В известен смисъл тази грешка все още предстои да бъде поправена със следващите му изложби.

Другият голям принос на Петър Младенов за нашето изкуство е участието му в създаването на Дружеството на новите художници. През 1931 година той успява да събере в една творческа организация немалък брой художници – ярки индивидуалности, всяка със свой принос в българската живопис, скулптура, графика, декоративни изкуства, обединени от едни и същи идеали, политическа ориентация и сюжетни предпочитания, от сходни постижения в областта на пластическия израз и от желанието да бъдат модерни и съизмерими с европейското изкуство творци. Като своя пръв председател.

Румяна КОНСТАНТИНОВА

Петър Младенов - „Пейзаж“

Крум ДАМЯНОВ – Скулптурно архитектурно пространство

28.09.2007 г., Червен бряг

Да работиш по юбилеен проект е може би една от най-трудните задачи, които може да си постави някой автор, особено когато имаш толкова много създадено през творческия си път. По-лесно би било просто да събереш най-доброто, което си сътворил и да го представиш пред публика. Но за Крум Дамянов това явно не е достатъчно.

С интерес изслушах разказа за идването му в керамичен завод „Терра“ – Червен бряг, по покана на скулптора Кирил Христов и директора на завода – Данаил Вълков. Изправяйки се пред напълно непознатия му материал и предоставеното му пространство в двора на завода, той решава, че ще се опита да твори. Така след повече от година работа, мно-

Крум Дамянов, част от експозицията

го неуспешни опити, докато изучи особеностите на материала, и с помощта на своите студенти, се стига до реализацията на юбилейния му проект „Пасаж“ който беше официално открит на 28 септември 2007 г.

Наричам го „проект“, защото не става дума за конкретно произведение, а за цял ансамбъл, простиращ се на площ около 10 кв.м. и извисяващ се на 7 м височина. Три арки, оформят „пасажа“, напомнящи за римските триумфални пътища, по които императорът се е завръщал със своята войска след поредната победа. Замислих се дали авторът не е възприел тази задача като поредния си триумф – творческият път, по който е тръгнал и по който ще продължава да върви, заобиколен от своите произведения? Когато минаваш под арките, зад всеки ъгъл и от всяка ниша те гледат лица на мъже, женски фигури, глави на коне и бикове, два ангела, които бдят от високо. Крум Дамянов сподели, че всички те са предишни негови произведения. Ето, това е ретроспекцията – помислих си аз. Да избереш от нещата, които си правил, най-подходящото, и да го обединиш в един нов ансамбъл, да придадеш нов смисъл. Какъв по-успешен начин да отбележиш юбилея си от този, да създадеш нещо ново, от вече показваното старо?

От двете страни на аркадата се разгръща цял комплекс, населен с различни фигури. Авторът твърди, че всичко е измислил в процеса на работата, съобразявайки се с извивките на терена. Атмосферата наистина е приказна – огромен двор, изпълнен със скулптури, създадени от промишлена глина – необработен материал, от който се правят тухлите.

Това е и техниката, в която Кирил Христов работи от години. Произведенията така хармонизират с природната среда, която обитават, че все едно имат един и същ създател – Бог, но всъщност са човешки творения. В момента там има работи на едни от най-значимите български скулптори. Става дума за една истинска културна дейност, която директорът на завода развива напоследък. Дейност, която с право можем да назовем „меценатска“, нещо, което няма особена популярност в България. Меценатството, това е безвъзмездно предоставяне на място и материали за работа на твореца, така че той да се чувства максимално спокоен да работи колкото и когато иска. И тогава, когато творческият процес е непрекъснат от ежедневните терзания, въображението е достатъчно свободно да създава образи, които творецът да превръща в реални произведения.

„Пасажът“ на Крум Дамянов показва какъв може да бъде резултатът от подобна дейност и авторът не крие благодарността си за предоставената му възможност, все пак, той работи по „Пасажа“ вече повече от година.

Двортът на завода събра по повод юбилейното откриване приятели на автора – архитекти и колеги, ректори, посланици, кметове, заместник-министри и други политици, бяха прочетени поздравителни адреси от Президента на Република България – Георги Първанов, от академичната общност на Великотърновския университет и други.

Но за автора може би най-важен е фактът, че е имал възможността да реализира един наистина мащабен ретроспективен проект и то от напълно непознат до сега за него материал – доказателство, че за твореца няма възраст, че за него никога не е късно да научи нещо ново.

Румена ГЕОРГИЕВА

Традиционната керамична изложба „Св. Спиридон“ ще се открие в средата на месец декември в изложбения салон на III етаж на „Шипка“ 6. В следващия брой на бюлетина ще Ви съобщим точните дати за приемане на творбите и откриване на изложбата.

Управителният съвет на Сдружение с нестопанска цел „Съюз на българските художници“ (протокол № 27 от 26 септември 2007 г.) на основание чл. 26, ал. 3 от ЗЮЛНЦ свиква ОБЩО СЪБРАНИЕ на Сдружението на 12 декември 2007 г. от 10.00 часа в гр. София, ул. „Шипка“ 6, в изложбената зала на I етаж, при следния дневен ред:

Приемане на бюджет на СБХ за 2008 г.

При липса на кворум на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ събранието ще се проведе в същия ден от 11.00 часа, на същото място и при същия дневен ред.

**През 1972 година на ул. „Шипка“ 6 се открива Художествената галерия на СБХ. По този повод на 12 декември 2007 г. ще отбележим юбилея на галерията с изложба и коктейл на I етаж на СБХ през целия празничен ден.
Заповядайте на празника на СБХ!**

Биеналето на Българския дизайн, което ще се проведе през месец май, 2008 г., в залите на „Шипка“ 6, ОБЯВЯВА КОНКУРС ЗА ЛОГО.

Графичният знак трябва да съдържа в посланието си целите на Биеналето:

1. Да се превърне във форум на българските дизайнери, работещи у нас и в чужбина, както и на чуждестранните специалисти в областта на дизайна, работещи в България.
2. Да се стимулира публичният интерес към българския дизайн.
3. Българският дизайн продукт да се разглежда като част от нашата култура, която излиза на светло в международното културно пространство.

Проектът трябва да съдържа: знак, логотип, знак + логотип.

Проектът се изпраща в следния вид: стр. 1 – формат А3 + минимален възможен размер за използване на логото; стр. 2 – вариант кирилица/латиница; стр. 3 – вариант цветно/черно-бяло; стр. 4 – вариант за уеб; стр. 5 – теоретичен анализ на проекта за лого. Материалите могат да се изпращат по пощата на адрес: секция „Дизайн“ СБХ, ул. „Шипка“ 6, или по интернет в pdf формат на е-мейл: info@design-biennial.com.

За контакти: Пламена Тодорова, 02/9741004, 0886 442180

Жури от секции „Дизайн“ и „Графичен дизайн“ на СБХ, представител на Националната асоциация за дизайн и реклама и представител на Съюза на българските архитекти ще разгледа и избере проектите.

Награден фонд – 1 награда – 1000 лв.

Краен срок за участие 15 ноември 2007 г., включително.

Важи датата на пощенското клеймо.

Оповестяване на избрания проект: 10 декември 2007 г.

Художникът **Петър Крумовски** открива изложба живопис „Моят град“ на 9 ноември от 10.00 ч. в Дом на архитекта, гр. Варна.

Галерия „Българи“ представи изложбата на **Весла Василева** „Живопис като дишане“ на 14 септември.

Любен Зидаров откри изложбата си „И гърбът е лице“ в галерия Ракурси на 20 септември.

На 21 септември **Никола Богданов** откри изложба скулптура в Художествената галерия в Добрич.

НХГ представи „Вечна земя“, изложба живопис на художника **Иван Милев** на 25 септември.

На 27 септември в галерия „Лоран“ **Долорес Дилова, Атанас Атанасов и Станимир Желев** откриха своя обща изложба живопис.

На 28 септември галерия „Масларски“ отпразнува 10-годишнината си в гр. Самоков с изложба живопис на 27 утвърдени български художника, сред които:

Ванко Урумов, Васил Чакъров, Георги Божилов, Дарина Христова, Десислава Минчева, Димитър Чолаков, Зафир

Йончев, Ивайло Мирчев, Николай Майсторов, Светлин Русев, Свилен Блажев, Станислав Памукчиев, Стоимен Стоилов, Стоян Цанев, Христо Нейков и други.

Художествена галерия „Жорж Папазов“, гр. Ямбол представи изложба дарение на **проф. Николай Русчуклиев** в рамките на Европейските дни на културното наследство в България на 28 септември.

На 3 октомври в галерия „Хаджистоянови“ се откри изложбата живопис на **Димитър Кирчев**.

Галерия PS ART град Варна представи „Метаморфози“, изложба живопис на **Николай Бузов** – вернисаж, 10 октомври 2007

Надежда Кутева представи своя изложба живопис, рисунки, акварел на 15 октомври в галерия „Сезони“.

Деля Чаушева (живопис и рисунка) и **Васко Славков** (живопис) откриват съвместна изложба на 31 октомври в Cité Internationale des Arts, Париж.

СБХ, ул. „Шипка“ 6 Изложбен план, месец ноември 2007 година

Изложба живопис – **Вълко Гайдаров**, 9.11 - 25.11.2007, ет. 4, 18 часа

Изложба живопис – **Динко Стоев**, 28.11-11.12.2007, ет. 4, 18 часа

Галерия „Райко Алексиев“ ул. „Раковски“ 125

Изложба живопис – **Йордан Кацамуниски**, 12 ноември, 18 часа

Изложба „Адреси“, 27 ноември, 18 часа

За пети пореден път София - световна столица на плаката! ПЕТО МЕЖДУНАРОДНО ТРИЕНАЛЕ НА СЦЕНИЧНИЯ ПЛАКАТ - СОФИЯ 2007, 8 октомври - 8 ноември 2007 г., „Шипка“ 6

363 от най-добрите световни плакати, създадени през последните три години в областта на сценичния плакат, съставят пъстрата и впечатляваща колекция на поредното международно триенале на сценичния плакат, в което участват 145 автора от 32 държави.

Създадено преди 13 години от Божидар Икономов, Божидар Йонов и Албена Спасова като преглед на съвременния световен плакат, посветен на всички многообразни форми на сценична изява: театър, опера, балет, оперета, пантомима, куклен театър, мюзикъл, пърформънс, вариете, концерти, фестивали и др., днес триеналето е сред най-авторитетните международни плакатни изложения и единственото в света с такава специфична насоченост.

Специалните теми на тазгодишното издание са „ЛЮБОВТА“ и пиесата на Христо Бойчев „ПОЛКОВНИКЪТ ПТИЦА“

Роман Каларус

Михал Батору

Авторитетно международно жури, съставено от емблематични за плаката фигури (Шигео Фукуда – Япония, Роман Каларус – Полша, Миша Батори – Франция, Тапани Артомаа – Финландия, Филипе Таборда – Бразилия) определи наградите, непосредствено преди официалното откриване на събитието.

От 7 до 16 октомври в престижната зала на НХА – галерия „Академия“ за пръв път беше представена пълна сборна изложба от плакати на всички досегашни членове на международните журита в 5-те издания на триеналето (23 знакови имена, определили развитието на съвременното плакатното изкуство).

От 23 – 31. 10. 2007 г. се състоя изложба на плакати „Джаз идоли“, галерия „Сибанк“ – луксозни цветни каталози, представящи цялата колекция на триеналето и изложбата на членовете на международното жури.

Наградени участници:

Гранд при и пластика „Златен плакат“ – Лекс Древински, Германия

Две равностойни награди и равностойни плакети – Вагенбрет Хенинг, Германия и Михал Минор, Полша

Награда за млад автор (до 35 годишна възраст) – Бронзов плакет в памет на Асен Старейшински – Маргарита Дончева, България

Награда за български автор на община Димитровград – Мила Лозанова, България

Наградите са определени от международно жури в състав:

Тапани Аартомаа, Финландия – художник; Миша Батори, Франция – художник; Божидар Икономов, България – художник; проф. Божидар Йонов, България – художник, ректор на НХА; Проф. Роман Каларус, Полша – художник; проф. Ивайло Мирчев, България – художник, председател на СБХ; Филипе Таборда, Бразилия – художник; Шигео Фукуда, Япония – художник.

180 години от рождението на Кирил ШИВАРОВ

180 годишнината от рождението на видния български скулптор Кирил Шиваров (1887-1938) се отбелязва в неговия роден град Варна. Израсъл в творческата среда на род, наследил богатите традиции на възрожденските марангози и европейски възпитаник по скулптура, Шиваров е сред нашите най-авторитетни и активни майстори, които в началото на XX век обновяват и модернизират българското пластично изкуство. Дело на Шиваров са най-мощните за тогава бронзови колоси, признати за символ на гордия български дух – статуите на братята Евлоги и Христо Георгиеви, фланкиращи входа на Софийския университет, Лъвската фигура (проект на Ал. Андреев) на връх Шипка и пр.

Наред с водещите имена на родната скулптура Иван Лазаров и Андрей Николов, той проправя свой път в общата тенденция към откъсването ѝ от сюжетно – повествователното начало и модернизиране на пластичната форма. Неговият принос е пълноценно осъществен в жанровете, които застъпва: паметниково дело, скулптура към архитектурната среда, камерна пластика... все крупни дялове, в които творческите търсения и реализации на автора са успоредни, взаимно се проникват, обогатяват и развиват. При това всяко отделно произведение е органична част от хомогенното в своята цялост творческо дело на скулптора и изисква опазване, проучване, анализиране.

Още на времето е високо оценен пионерският влог на Шиваров за осъществяването на синтеза на скулптурата с архитектурната среда и за европеизиране облика на българ-

ския град. Скулпторът обогатява с идейно-художественото си присъствие вида на редица български градове, особено столицата, но най-отрано, интензивно и плодотворно той насища с неповторимост облика на Варна.

Незавидна е обаче съдбата на голямото творческо наследство, което Шиваров щедро завещава. След смъртта на скулптора името му незаслужено потъва в забрава. Неговото изкуство се обгръща в анонимност, лишено от целенасочена грижа за опазване, немалко от творбите на Шиваров безвъзвратно изчезват, други и понастоящем се рушат.

В знак на заслужена почит към вдъхновеното творческо дело на Кирил Шиваров, във Варна се прави първи, макар и позакъснял, опит за среща на широката общественост с изкуството на талантливия варненски гражданин. Целта е изкуството му да се извади от мълчанието и да се припомнят високите му художествени стойности, а вниманието да се насочи към неотложна, компетентна грижа за неговото съхранение.

Авторската идея е на изкуствоведката Румяна Иванова, по чийто кураторски проект, с подкрепата на Община Варна, в ХГ „Б. Георгиев“ ще се представи юбилейна експозиция, даваща по-пълна светлина върху богатото и разнообразното си творческо завещание на Кирил Шиваров.

Кирил Шиваров – „Меркурий върху орел“
Софийска банка, Варна – 1922 год.

Фонд „Подпомагане на изкуството във Варна“,
при Сдружение на варненските художници

Ретроспективна изложба - Слав ДАСКАЛОВ (1956-2005)

5 – 17 септември 2007 г., „Шипка“ 6

Слав Даскалов е роден през 1956 година в София. През 1983 г. завършва Националната художествена академия, специалност „Плакат“, при проф. Васил Йончев и проф. Александър Поплилов.

От ученическите и студентските си години започва активно да се занимава с ка-

чуждестранни издания: Габрово, Сараево, Берлин, Монреал (Канада), Маростика (Италия), в Турция и много други.

В творчеството си оставя множество плакати за български и чуждестранни филми, както и театрални плакати. Активно работи с Театъра на българската армия, сътрудничи си с Балкантон, Българската филателия, рекламни агенции, списания („Ехо“ – списанието за българите в чужбина, Модена и др.) и много издателства. Голяма част от творчеството му е посветено на оформлението на книгата – оставя значим брой корици и илюстрации през дългогодишната си работа като художник за издателство „Техника“, „Народна просвета“, „Военно издателство“ и много други. Сътрудничи си с Българските пощи и разработва марки, пликосе и печати на различна тематика: серия марки – „Българското винарство“, пликосе и печати и марки, посветени на началото на преговорите за присъединяването на България към Европейския съюз, за Съвета на Европа, за Българска екзархия и др. През 1996 г. прави самостоятелна изложба живопис, вдъхновен от едно от любимите места в своя живот – родопското село Ковачевица. Някои от тези картини са откупени и заминават за САЩ. В своята кариера е получавал награди за плакат, илюстрации и графичен дизайн. Една от последните награди, които печели, е за проект за нов държавен орден и наградата „Бронзов лъв“ – най-високото отличие на българските книгоиздатели за книгата „Българските ордени и медали“, Военно издателство (2003 г.).

Изложбата на „Шипка“ 6 обхваща работи на Даскалов от цялото му творчество и различните области, в които се е изявявал. Днес художникът щеше да бъде на 50 год.

Радослава ДАСКАЛОВА

Слав Даскалов -плакат

риката, илюстрация и плакат, и да участва в множество изложби в България и по света: Биенале на плаката в Лаhti (1985 г.), Биенале на графичния дизайн и плакат в Брюн (1985 г.), Световно изложение в Япония – Jagda (1987 г.), Световно биенале на плаката в Мексико (1990 г.) и др. Негови карикатури са публикувани в български и

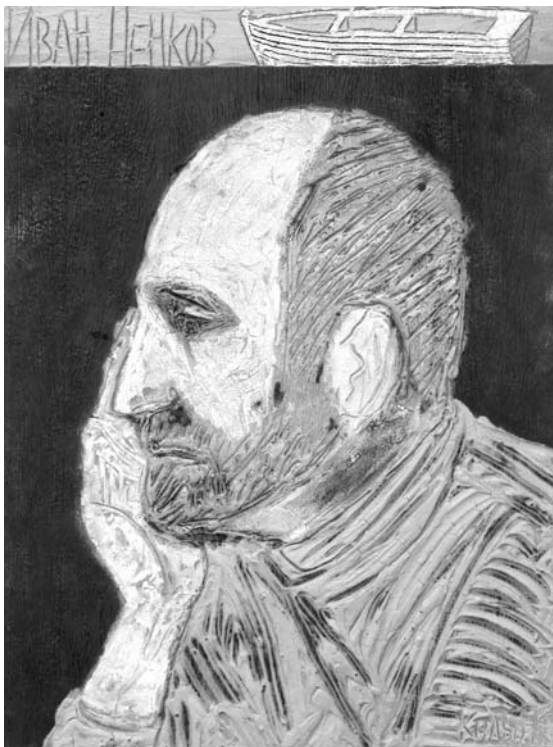
Юбилейна изложба „Портрет-автопортрет“ – проект на колекционера Иван НЕНКОВ

На 14 септември в обновената изложбена зала на СБХ „Райко Алексиев“ на ул. „Раковски“ 125 се откри изложбата проект „Портрет-автопортрет“. Използвайки пространството на освежената след основен ремонт галерия, колекционерът Иван Ненков представи собствената си колекция от живопис, скулптура, фотография и графика на трийсет и трима известни български художника. Авторите, участващи в настоящия проект са: Дария Василянска, Мария Зафиркова, Долорес Дилова, Милко Божков, Ванко Урумов, Веселин Начев, Сашо Анастасов, Васко Василев, Димитър Трайчев, Явор Цанев, Иван Обретенов, Светлин Русев, Николай Майсторов, Ивайло Мирчев, Андрей Даниел, Станислав Памукчиев, Свилен Блажев, Даниел Дянков, Кольо Карамфилов, Людмил Лазаров, Красимир Русев, Иван Жабов, Альоша Кафеджийски, Пламен Аврамов, Рая Георгиева, Ангел Станев, Емил Попов, Георги Чапкънов, Павел Койчев, Иван Русев, Росен Донеv, Гаро Кешишян, Иво Хаджимишев и писателят Людмил Станев.

Колекционерът Иван Ненков е роден в гр. Трявна през 1947 г. Живее във Варна от 1966 год. По професия е инженер проектант. Колекционира произведения на изкуството от 1987 год. Това е четвъртата му самостоятелна колекционерска изложба.

Идеята за създаването на тази експозиция води началото си от портрет шарж, направен от художничката Дария Василянска на самия Иван Ненков, в който тя го улавя невероятно точно по начин, характерен само за нея.

Основната цел на проекта „Портрет-автопортрет“ е създаването на колекция от произведения на изобразителното изкуство, като обединяващото между тях е те да са създадени в един кратък период от време, показвайки отношението на авторите към една и съща реална личност, съпоставено с отношението им към самите себе си. Иван Ненков в този творчески процес се явява като модел, възложител и организа-

Кольо Карамфилов – „Иван Ненков“

тор. Проектът предвижда творбите от различни автори да се експонират в едно пространство, като по този начин се вижда и съпоставя отношението на автора към модела и към самия себе си.

Подборът на авторите се подчинява на принципа те да присъстват сериозно в колекцията на Иван Ненков и да стоят добре сред останалите художници. Кръгът на поканените автори постепенно се разширява, отваряйки се и за нови, сериозно присъстващи в националното ни изкуство автори и най-важното – ценени от самия колекционер.

Намерението на Иван Ненков е с този проект да постави началото на мащабна и сериозна колекция в рамките на националното ни изкуство, визираща художествените, културологичните и духовните проекции на портрета като специфичен жанр във визуалното изкуство. Подобна колекция, представена в изложбата „Портрет-автопортрет“ е създадена за първи път у нас.

„Проектът е продължение на диалога, който аз водя с художниците от много години. Той е и едно взаимно оглеждане. Затова този проект е и много личен и много важен за мен и за голяма част от авторите. Просто исках да направя нещо ценностно, нещо по-различно, нещо предизвикателно и сега то е факт. Затова и избрах неговото първо показване във Варна на своя юбилей“ – споделя Иван Ненков

Първата част на проекта, „Портрет на Иван Ненков“, беше показана през есента на 2005 г. в къща музей „Георги Велчев“, гр. Варна.

Проектът „Портрет-автопортрет“ беше представен на 31 август в Градската художествена галерия гр. Варна на юбилейната изложба на колекционера.

„През прозореца“ – изложба на Здравка ВАСИЛЕВА

2 - 18 октомври 2007, Галерия СИБАНК

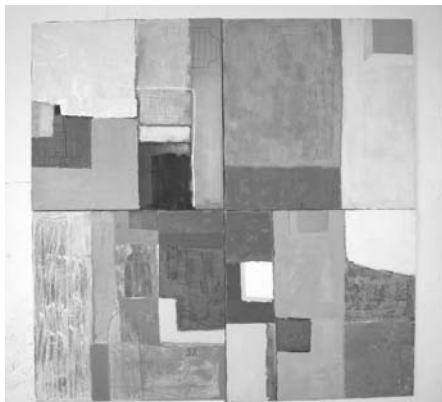
Едва ли е необходимо да връщам подробно назад историята, за да докажа, че прозорецът е любим мотив на художниците. Появява се в най-разнообразни форми и сюжети, най-често властва в задния план, но понякога е важен акцент и дори център на цялата идея. Прозорецът е спасителният пробив, източник на светлина, разнообразие във фона... Повечето художници се възползват от него, за да построят по-ясно пространството в картините си. В живописата на Здравка Василева сега обаче прозорецът присъства по-неочаквано и противоречиво – така, че да остави у всеки недоумението накъде гледа всъщност, навътре или навън.

Здравка става все по-небрежна към детайла. Не е оставила почти нищо освен някоя арка или парапет тук-таме, но най-вече – прозорци.

Надничането през тези прозорци не е воайорство. По-скоро е като да се огледаш за нещо ново и свежо и да обърнеш за малко гръб на старите си мебели.

Здравка изхвърли през прозореца всички – лампите с абажур, разрязаните ябълки, романтично разхвърляни по масата, елегантните столове, цветните покривки и шевните машини... Остави в любимия си интериор само цвета, само стената и, разбира се, самия прозорец, за да се наслади през него на фасадите отвън.

Така върху бялата стерилна стена на галерията „изниква“ нов пласт олющена стара мазилка, пресъздадена в живописна форма. Трудно е да се устои на предизвикателство като градските фасади. Здравка Василева ги мултиплицира този път в неочаквано голям формат и се възползва най-вече от първичното въздействие, което

имат иначе обичайните улични гледки. То е като да преоткриеш кубизма, абстракцията, арте повера, минимализма и изобщо половината модернистични течения там, където другите биха видели само една стена и прозорец. После Здравка се обръща отново навътре към празния интериор на стаята, за да потърси спокойствие и нов заряд за изкуството си.

Този път живописният ѝ език е много по-смел от преди, цветът е по-интензивен и остър, но сложните фактури и пластове си остават, така, както мнозина вече ги познават от работите ѝ знак на заслужена почит към вдъхновеното творческо дело на Кирил Шиваров, във Варна се прави първи, макар и позакъснял, опит за среща на широката общественост с изкуството на талантливия варненски гражданин. Целта е изкуството му да се извади от мълчанието и да се припомнят високите му художествени стойности, а вниманието да се насочи към неотложна, компетентна грижа за неговото съхранение досега.

Конкретната форма и предметите отстъпват пред живолиста и това като че ли е повод Здравка да потърси нови граници на платната си като ги наслаждава едно до друго и едно под друго в полиптих.

Подредени така те са и като прозорци в прозорец – точно граничната зона между навън и навътре. Накъде гледаш, всъщност е незначителна подробност.

Светлана КУЮМДЖИЕВА

„Пътуване към приказната страна“ Изложба живопис на Васил КАРАДИМОВ,

19 септември - 3 октомври 2007 г. – „Шипка“ 6

Ако четиридесет години са достатъчен срок да опознаеш някого, аз познавам Васил Карадимов добре. И като човек – един благ характер, и като художник – една голяма индивидуалност.

Основното качество на Васил е ясното съзнание за собствената творческа територия. Много рано той намери онези духовни измерения, които го занимават, и в които той може да разгърне таланта си най-добре. Като жанр, това е най-вече пейзажът, като стил – лирическата поезия на багрите.

Природният мотив е само повод да се създаде една приказна атмосфера, в която реалност и въображение взаимно се стимулират. Дървета, терени, небеса, къщи – това са само знаци, които дават видимост на една вътрешна действителност. Един свят, изграден по собствени закони, свят на постоянни трансформации, свят не толкова на форми, колкото на багри. Доминиращото присъствие на бялото отвежда отвъд видимата реалност – дали в света на чистотата или в света на блажените?

Мога да си представя чисто живописното изживяване на всяка картина от автора.

Васил Карадимов

Работата над нея е като екран пред външния свят, който рядко е толкова „бял“ и в който този цвят често се превръща в своята противоположност.

Докато си в картината, сякаш си опазен от очерняне и посивяване, живееш по нейните закони, вярваш в приказките, прислушваш се към поезията на вселената. Дори и преобладаващите малки формати на платната сякаш приканват към по-интимно общуване. А те позволяват на художника и една по-голяма концентрация на живописната и емоционалната сила. Ето защо картините на Васил Карадимов са лесно разпознаваеми в панорамата на съвременната българска живопис. А тъкмо това е сигурен показател за избистрена и утвърдена индивидуалност, за лично присъствие, за завоювано място в историята на новото българско изкуство.

Проф. д-р Иван МАРАЗОВ

СБОГУВАНЕ СЪС СНЕЖАНА КАРЛУКОВСКА

На 19 септември след дълго и тежко боледуване почина изкуствоведката Снежана Карлуковска. СБХ и секция „Критика“ загубиха една от най-ярките си личности.

Познавам я от средата на седемдесетте години, от времето, когато учехме изкуствознание в един курс в Художествената академия. Тогава повечето от нас не бяха съвсем наясно в каква посока ще тръгнат след завършването си – към проучване на паметниците на Античността, на Средновековието или Възраждането, към изследване на художествените процеси от началото на XX век или към изкуството, което се създаваше пред очите ни. Струва ми се, че Снежана винаги е знаела с какво ще се занимава. Тя харесваше живописиста на българските художници, родени в края на XIX и началото на XX век, чието творчество достига зрялост и пластическа сила през 30-те и 40-те години и изцяло им посвети своите знания и енергия. Като уредник в НХГ и като куратор в СБХ тя направи няколко много важни за историята на българското изкуство изложби – на Христо Берберов, Иван Ненов, Вера Недкова, Илия Петров, Цанко Лавренов, Жорж Папазов, Давид Перец. За всяка изложба правеше дълги проучвания, изваждаше от депата на НХГ, СГХГ, на много от галериите в страната, от частни колекции и сбирки, отдавна забравени творби, откриваше нови факти, често променяше първоначалните представи на публиката. Друга важна част от работата ѝ като изкуствовед беше експертизите на творби. Това бе нейно любимо занимание. В него влагаше същата прецизност и изследователски хъс, с които работеше и върху изложбите.

Снежана Карлуковска имаше немалко научни публикации, както и текстове в каталозите към изложбите, на които беше куратор. Може би последният каталог, над който работи в живота си – този за изложбата на Давид Перец, представена през миналата година в Националния изложбен салон на СБХ, е едно от най-сериозните проучвания върху творчеството на художника. Тя бе един от авторите, които пишеха активно в бюлетина на Съюза, във вестник „Култура“, в списание „Проблеми на изкуството“, и „Ек“. Но най-често нейни статии можеха да се прочетат на страницата за култура на вестник „Дума“. Почти всеки ден, в продължение на години тя, заедно с други колеги, отразяваше събитията в художествения ни живот. Пишеше не само за класиците ни, но и за съвсем млади художници, за гостуващи изложби, за галерии и форуми на изкуството. Писането на критика бе един от многото ѝ таланти – тя имаше ясен поглед върху процесите, точна преценка и неподражаем начин, по който излагаше мисълта си. Беше доста пестелива на хвалебствия, но често обективната ѝ критичност се възприемаше като похвала. Убедена съм, че ще се намери издател, който ще събере всичко написаното от Снежана в една книга. Ние, нейните колеги и приятели, ще съдействаме тази книга да види бял свят възможно най-скоро.

В края на миналата година Снежана, *напълно заслужено, спечели конкурса на СБХ за пребиваване в Cite International des Arts в Париж. Бях член на комисията и още си спомням радостта ѝ когато ѝ се обадох, за да ѝ съобщя новината.*

Уви, съдбата не ѝ позволи да се потопи в атмосферата на Париж, да живее два месеца в града, където преди това бяха живели много от любимите ѝ художници. Дано там, където отиде, да е по-хубаво.

Румяна КОНСТАНТИНОВА

IN MEMORIAM
Ясен Васев (1940-2007)